

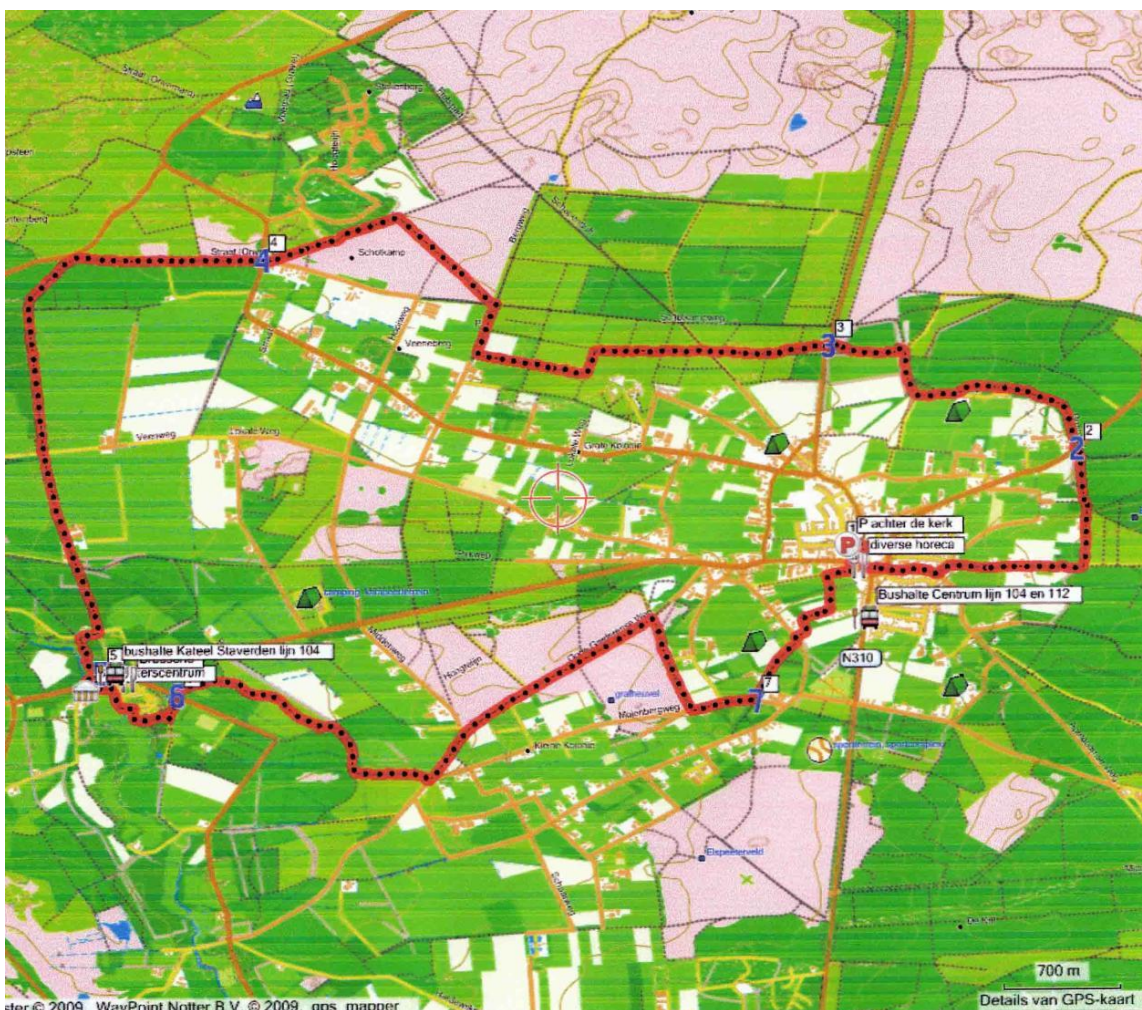

Trage Tocht Elspeet

Auteur: Rob Wolfs

Landgoed Staverden

Elspeet is een toeristisch dorp midden op de Veluwe. Het dorp ligt in een landbouwenclave omringd door bos en heidevelden. We wandelen vanuit het centrum van Elspeet naar de bosrand. In een halve boog lopen we langs prachtige beukenbossen om de kern van Elspeet heen en we houden steeds zicht op de kerk. Na het oversteken van de weg naar Nunspeet komen we in een stuk dennenbos. Langs de rand van bos en boerenland gaat de route verder in de richting van een groot heideveld. We lopen schuin over het heideveld naar de overkant en blijven de rand volgen. Na het oversteken van de Stakenberglaan komen we op landgoed Staverden. Het landgoed bestaat uit oud bos en cultuurland langs de Staverdense beek, met eiken- en beukenlanen en in het midden het kasteelachtige landhuis. Traditiegetrouw worden hier witte pauwen gehouden. Vroeger waren de pauwenveren voor de helm van de hertog, nu worden ze geleverd aan het provinciaal bestuur van Gelderland en in het Arnhemse provinciehuis in een vaas te kijk gezet. Na een wandeling door de prachtige tuinen van het kasteel lopen we over brede eikenlanen het landgoed af. Het laatste stuk van de route gaat over een groot heideveld terug naar Elspeet.

Routebeschrijving

1. Vanaf de parkeerplaats aan de Dominee Kalshovenweg rechtsaf. Aan het eind rechtsaf, Nunspeterweg. Op driesprong rechtdoor. Na bakkerij Piet bij de voetgangersoversteekplaats links de weg oversteken en dan rechtdoor de Apeldoornseweg in. Op een kruising rechtdoor de Apeldoornseweg vervolgen. (Vanaf de bushalte 'Centrum' het centrum van Elspeet inlopen. Dan neem je de tweede weg naar rechts, de Vierhousterweg. Op kruising met de Binnenweg rechtdoor. Even daarna op driesprong rechtsaf, Apeldoornseweg.) Op kruising linksaf, Gerstweg. Nu neem je de eerste klinkerweg rechtsaf, Hogeweg. Gaat over in asfalt tussen de weilanden door. Na nummer 47 aan je linkerhand wordt het een zandweg in de richting van het bos. Op een kruising bij een bankje voor een houten afsluitboom linksaf langs een bordje 'Opengesteld', een bosweg. Je passeert een aantal huizen aan je linkerhand en vervolgt de weg langs het beukenbos. Je passeert een metalen slagboom en je gaat links langs een picknickbank. Je komt uit op een asfaltweg bij P-20240, Vierhousterweg.
2. Deze asfaltweg oversteken en rechtdoor een asfaltweggetje in, De Bosrand. Deze weg met een bocht naar links volgen. Steeds rechtdoor. Je passeert diverse huizen aan je linkerhand. Op een splitsing bij nummer 113 naar rechts. Je passeert een bordje 'Opengesteld' en direct daarna op een Y-splitsing rechtdoor, een bospad in de bosrand. Op kruising bij paaltje met geel-rode markering rechtsaf. Op een kruising rechtdoor. Je passeert een slagboom en een bordje 'Opengesteld Gemeentebos Nunspeet'. Je gaat over een wildrooster heen. Een pad naar rechts negeren. Direct daarna linksaf, een smaller pad met een draadhek aan je linkerhand en aan je rechterhand een boswal. Je loopt in de richting van een weg. Verderop ook aan je linkerhand een boswal. Je loopt tot de afsluitboom en daarachter een weg.
3. Weg en fietspad schuin naar links oversteken in de richting van een klaphek. Door het hekje heen, een bospad langs een bordje 'Opengesteld'. Nu heb je aan je rechterhand een draadhek. Je kruist een brede onverharde weg met een fietspad van betonplaten en je gaat weer rechtdoor. Je passeert aan je rechterhand een breed hek en een pad naar links; hier ga je rechtdoor. Bij het volgende klaphekje aan je rechterhand ga je linksaf, heel licht omhoog. Je neemt nu de eerste weg naar rechts. Op een kruising rechtdoor. Je passeert een afsluitboom, je verlaat het bos en komt in het boerenland. Aan het eind rechts, een zandweg met een verhard fietspad. Je loopt langs de bosrand. Je komt uit op een splitsing bij P-20218/001. Hier ga je schuin rechts over een wildrooster heen. Direct daarna hou je links aan in de richting van een picknickbank. Je volgt dan een pad dwars over de hei. Dit pad is soms wat lastig te lopen. Je loopt in de richting van vakantiebungalows aan de overkant van de hei. Je komt uit op een breed karrenspoor aan de rand van de hei, vlak voor een klaphekje. Hier ga je linksaf. Je loopt langs de rand van de hei met aan je rechterhand vakantiebungalows. Aan het eind ga je door een breed klaphek. Je loopt naar een asfaltweg en gaat rechtsaf.

4. Op de kruising met de Stakenberglaan bij P-21095 ga je rechtdoor langs een hek van Geldersch Landschap. Je passeert een wildrooster en een bordje 'Landgoed Staverden' en volgt een bospad. Aan je rechterhand een heideveld met jeneverbessen. Je komt na 75 meter uit in de bocht van een ander, breder bospad en je gaat rechtdoor. Zijpaden negeren. Je komt uit bij een wit hek van het Geldersch Landschap voor een asfaltweg. Vlak voor dat hek met het pad meebuigen naar links. Dit pad, omzoomd door eikenbomen, steeds rechtdoor blijven volgen. Verderop loop je langs de bosrand, grasland aan je linkerhand. Je passeert een breed klaphek/wildrooster en volgt de eikenlaan rechtdoor. Je passeert een planken bruggetje en gaat verder rechtdoor. Op een kruising met een andere zandweg rechtdoor, eikenlaan met aan weerszijden weilanden. Je passeert aan je linkerhand de Frederik Bernhardhoeve. Op een kruising rechtdoor. Je passeert een beek, gemarkeerd door stenen muren. Je vervolgt de brede onverharde weg over een drempel. In de verte zie je de poort van kasteel Staverden. Even voor een volgende drempel, bij een bordje met nummer 11 ga je rechtsaf, een bosweg in de richting van een houten huis, De Ontspanningszaal. Direct daarna op een kruising linksaf. Je hebt een beek aan je rechterhand. Dit pad steeds volgen en je komt uit tegenover Staverden.
5. Fietspad en asfaltweg oversteken en naar een grindpaadje. Op het grindpaadje rechtsaf. Meebuigen naar links. Je gaat op een driesprong linksaf over een houten bruggetje. (Je kunt hier rechtsaf voor een bezoek aan het bezoekerscentrum en de landschapswinkel.) Je gaat nog een planken bruggetje over. Je gaat door een hek en vervolgt het pad met een bocht naar rechts. Direct daarna op een driesprong rechtdoor. Aan je rechterhand de beek. Je volgt het pad met een bocht naar links. Op een driesprong met aan je rechterhand een bankje rechtdoor. Daarna op een kruising rechtsaf. Op driesprong rechtdoor. Je passeert een vijver aan je linkerhand. Je loopt langs de langgerekte smalle vijver aan je linkerhand. Aan het eind linksaf. Je passeert een wit hek van het Geldersch Landschap. Je passeert aan je rechterhand een grote parkeerplaats. Je gaat rechtdoor, nu asfalt. Meebuigen naar rechts en je komt bij een andere asfaltweg.
6. Hier oversteken en rechtdoor langs een houten afsluitboom en een bordje 'Landgoed Staverden', een bospad in. Op een driesprong rechtdoor. Het pad met een bocht naar rechts vervolgen. Je passeert een bankje aan je rechterhand en houdt op de Y-splitsing direct daarna rechts aan. Meebuigen naar rechts. Je passeert een beekje (aan je linkerhand een weiland). Nu neem je het eerste pad naar links. Je passeert een greppel. Het pad komt uit op een ander onverhard pad voor een weiland; daar ga je naar rechts. Even verder passeer je een houten afsluitboom en kom je uit op een asfaltweg. Hier ga je linksaf, Oude Garderenseweg. Direct daarna op een Y-splitsing hou je links aan. Waar de asfaltweg met een bocht naar links draait ga je rechtsaf langs een witte afsluitboom met de tekst 'Kleine Kolonie', een brede zandweg met fietspad van betonplaten langs een bordje 'Heideterrein Gemeente Nunspeet'. Je passeert een paar huizen aan je rechterhand en vervolgt het pad rechtdoor over de hei. Na ongeveer 700 meter op een tweede kruispunt rechtsaf, een ruitepad langs de rand van de hei. Je passeert de huisnummers 36 en 34. Op een driesprong hierna rechtdoor, een pad door een bosstrook. Het pad komt uit op een asfaltweggetje.

7. Daar ga je linksaf. Nu neem je de tweede weg linksaf bij het bordje 'nrs 18 t/m 24'. Na huisnummer 20 wordt de weg onverhard. Aan het eind op de asfaltweg even naar links en direct weer naar rechts vóór huisnummer 39 aan je rechterhand, een onverharde weg in. Let op: direct na dat huis linksaf langs een beukenhaag, een smaller halfverhard grindpaadje. Met de bocht mee naar rechts, je gaat tussen twee akkers door. Voor een nieuwbouwwijkje met de bocht mee naar links. Het paadje rechtdoor vervolgen tussen twee draadhekken door. Op een splitsing rechtdoor tussen grasland, aan je rechterhand een draadhek. Aan het eind ga je rechtsaf. Bij de huisnummers 10/10a aan je rechterhand ga je linksaf, ook een grindpaadje. Het gaat over in een stoeptegelpad en aan het eind ga je rechtsaf. (Voor de bushalte: op de driesprong rechtsaf, Uddelerweg en doorlopen tot de bushalte.) Direct daarna links de weg oversteken en over het klinkerplein naar de kerk toe lopen. Je passeert de kerk en komt weer uit op de parkeerplaats.

Praktische informatie

Start- en eindpunt/parkeren

Elspeet, parkeerplaats bij de kerk aan de Dominee Kalshovenweg (niet op zondag, dan in parkeerhavens langs de weg in het centrum). Of: grote parkeerplaats bij kasteel Staverden, begin dan bij blokje 6 in de routebeschrijving.

Openbaar vervoer

Elspeet, bushalte 'Centrum' lijn 104 (alleen ma t/m vrij) Apeldoorn-Harderwijk of lijn 112 (alle dagen) Harderwijk-Wittenberg Busstation (en daar overstappen op de bus naar Apeldoorn)

Staverden, bushalte 'Kasteel Staverden', alleen lijn 104 (ma t/m vrij).

Lengte van de wandeling

16 km

Horeca onderweg

In het centrum van Elspeet veel horecagelegenheden

Bij kasteel Staverden is een bezoekerscentrum annex landschapswinkel en in de Oranjerie zit een brasserie.

Percentage verhard-onverhard

10%-90%

Route en tekst van deze Trage Tocht zijn gemaakt door Rob Wolfs, zie voor meer info www.wolfswandelplan.nl. Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart en gps-track te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/trage-tocht-elspeet/12865/. Ik ben benieuwd naar je reactie op deze wandeling; opmerkingen en aanvullingen zijn op Wandelzoekpagina of op info@wolfswandelplan.nl welkom.

Achtergrondinformatie

Elspeet

De agrarische enclave Elspeet is een karakteristiek landbouwgebied temidden van fraaie bos- en natuurgebieden. De enclave heeft een groot aantal intensieve veehouderijen, vooral kalverhouderijen. De sociaaleconomische betekenis van deze bedrijven is groot. Tegelijkertijd is de omgeving kwetsbaar door de dichtbij gelegen natuurgebieden. Het dorp staat bekend als zeer kerkelijk. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 kreeg de SGP 61,6% van de stemmen. In 2010 werd ongeveer 87% van de stemmen op een christelijke partij uitgebracht. Elspeet heeft een Hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland, een Hersteld Hervormde gemeente, een Gereformeerde Gemeente, een Oud Gereformeerde Gemeente en een Gereformeerde Gemeente in Nederland.

Schotkamp

Rond 1900 werd het heidegebied de Schotkamp ontgonnen tot bos. Kenmerkend voor dit heide-ontginningsbos zijn de rechte wegen en de naaldhoutsoort grove den. Later zijn bij de verjonging van het bos ook andere naaldhoutsoorten en loofhoutsoorten geplant: zoals de lariks, de douglas, de beuk en de eik.

Landgoed Staverden

Staverden is een compleet landgoed: een kasteel met omliggend park, landbouwbedrijven, bos voor de houtproductie, een molen, een kapelletje en een begraafplaats. In de 19e eeuw ontwikkelde Staverden zich in snel tempo, vooral na aankoop van het landgoed door Jan Rudolf Kemper in 1835. Woeste gronden werden aan het bezit toegevoegd en ontgonnen, wegen werden aangelegd of verbeterd. Geleidelijk werden de gronden stroomopwaarts ontgonnen tot landbouwgebied. De heide en de veengebieden zijn lang onontgonnen gebleven. Toen de heide zijn functie voor de landbouw begon te verliezen is ze bebost of omgezet in landbouwgrond. In 1911 is Het Veen als laatste gebied ontgonnen tot landbouwgrond. Hier werd in 1914 de Frederik Bernhardhoeve gesticht en later de Stavohoeve: modelboerderijen voor de vernieuwing van de landbouw.